

Vấn nạn cắt ghép, xuyên tạc tu sĩ Phật giáo bằng AI

ISSN: 2734-9195 09:25 15/09/2025

Công nghệ, nếu được sử dụng đúng, sẽ là cánh tay nối dài của trí tuệ. Nhưng nếu bị dẫn dắt bởi lòng tham, sân hận và si mê, nó sẽ trở thành con dao tự cứa vào chính chủ nhân của nó.

Tác giả: **Ngô Minh Chương**

Học viên Cử nhân Phật học Từ xa Khóa X - Học viện PGVN tại TP.HCM

Trong thế giới ngày nay, khi **trí tuệ nhân tạo** đang bước những bước dài trên con đường chinh phục tri thức và sáng tạo, nhân loại từng tin rằng đây sẽ là công cụ mở ra kỷ nguyên mới cho sự tiến bộ. Thế nhưng, trớ trêu thay, ánh sáng của công nghệ cũng kéo theo những bóng tối đáng sợ. Một trong số đó chính là việc một số cá nhân đã lợi dụng AI để tạo ra những video giả mạo, cắt ghép, xuyên tạc, bôi nhọ các tu sĩ Phật giáo. Đây không chỉ là một trò đùa ác ý trên mạng xã hội, mà là vấn đề xã hội nghiêm trọng, chạm tới nhiều tầng bậc: pháp luật, đạo đức, niềm tin tôn giáo và cả nền tảng lương tri con người.

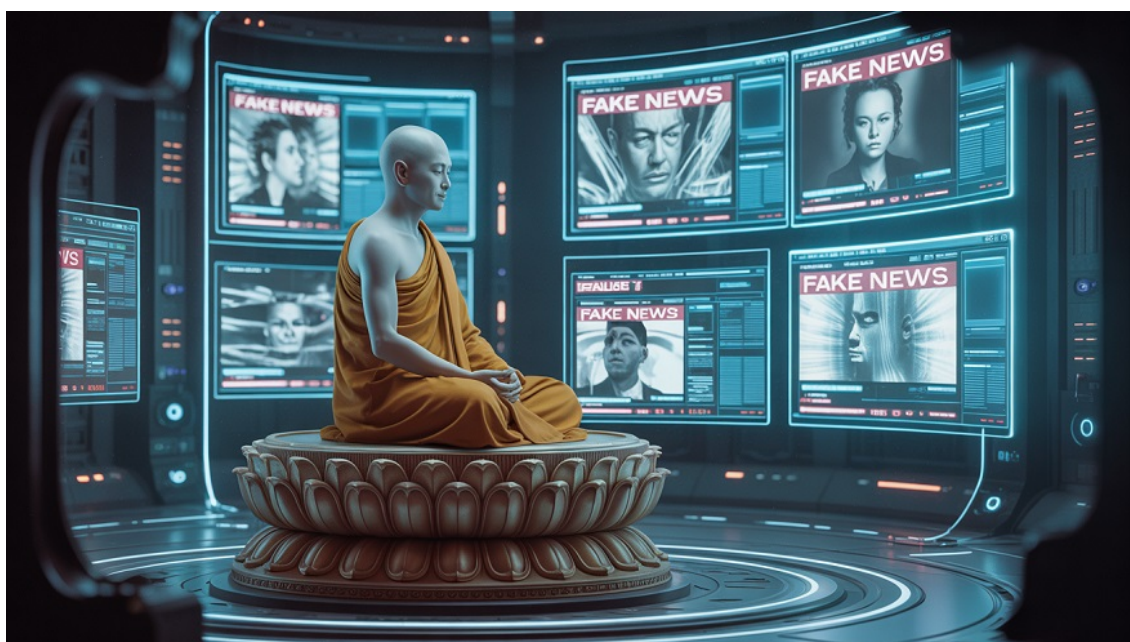
Sự việc này không còn là cá biệt. Trên thế giới, các chính khách, nghệ sĩ, doanh nhân cũng từng trở thành nạn nhân của công nghệ “*deepfake*” – những đoạn video giả mạo tinh vi tới mức khó phân biệt thật giả.

Tại Việt Nam, trong những năm gần đây, nhiều hiện tượng lạm dụng công nghệ cắt ghép để vu khống, hạ uy tín người khác đã bị phát hiện và xử lý.

Khi mục tiêu tấn công lại là các tu sĩ Phật giáo, mức độ nghiêm trọng càng tăng gấp bội. Bởi trong thức dân tộc, hình ảnh vị tu sĩ không chỉ là một con người bình thường, mà là biểu tượng tinh thần, là chiếc cầu nối đưa con người đến với đời sống hướng thiện, an lạc và nhân ái. Xuyên tạc một tu sĩ tức là đánh vào niềm tin của hàng triệu tín đồ, gieo vào cộng đồng mầm mống hoài nghi và bất an.

Hãy thử hình dung: một đoạn video giả mạo được tung lên, với lời lẽ bịa đặt, thái độ méo mó, hình ảnh thiếu chuẩn mực, ngay lập tức sẽ gây chấn động.

Người chưa đủ hiểu biết có thể tin đó là thật. Người vốn đã hoài nghi tôn giáo lại càng thêm ác cảm. Hệ quả là, niềm tin – vốn được gây dựng bằng hàng nghìn năm tu tập và truyền thừa – bị lung lay chỉ trong vài phút ngắn ngủi. Đó là sự bất công tột độ. Nó không chỉ bôi nhọ một cá nhân, mà còn là sự xúc phạm đến cả một cộng đồng tín ngưỡng.

Hình ảnh được tạo bởi công nghệ AI

Xét về phương diện pháp luật, hành vi này hoàn toàn vi phạm. Luật An ninh mạng 2018 tại Việt Nam quy định rõ ràng việc cấm tạo lập, phát tán thông tin bịa đặt, sai sự thật nhằm xúc phạm danh dự, nhân phẩm, uy tín của tổ chức, cá nhân. Bộ luật Hình sự cũng có các điều khoản xử lý nghiêm đối với tội vu khống, bôi nhọ. Tại nhiều quốc gia, việc sử dụng deepfake để xuyên tạc cũng bị coi là tội phạm công nghệ cao, với mức phạt tù và bồi thường dân sự rất nặng. Điều đó cho thấy, pháp luật quốc tế và Việt Nam đều không dung túng cho loại hành vi này.

Những ai nghĩ rằng ẩn danh trên mạng có thể thoát khỏi sự trừng phạt là một ảo tưởng nguy hiểm. Pháp luật có thể chậm, nhưng chắc chắn không bỏ sót.

Song, nếu chỉ nhìn dưới lăng kính pháp luật, thì vẫn chưa thể thấy hết chiều sâu của vấn đề. Bởi trong Phật pháp, đây không chỉ là tội với con người, mà còn là nghiệp với chính bản thân người gây ra. Đức Phật từng dạy: lời nói sai sự thật, ác ý, chia rẽ là một trong những “tà ngữ” gây nghiệp báo nặng nề. Người cắt ghép video để vu khống, bôi nhọ một vị tu sĩ, tức là tự mình gieo hạt giống xấu vào tâm thức. Hạt giống ấy có thể không trổ quả ngay, nhưng như luật nhân quả vốn bất biến, sớm muộn gì cũng phải trả giá. Quả báo ấy có thể đến dưới dạng mất uy tín, bị xã hội khinh bỉ, thất bại trong sự nghiệp, hoặc thậm chí rơi

vào những hoàn cảnh khổ đau không ngờ tới.

Điều đáng suy ngẫm hơn là: tại sao con người lại sẵn sàng làm như vậy? Câu trả lời, sâu xa, nằm ở sự khủng hoảng đạo đức của thời đại. Công nghệ phát triển quá nhanh, nhưng tâm linh và lương tâm lại không kịp song hành. Người ta dễ dàng bị cuốn vào vòng xoáy của “view”, “like”, “share”, mà quên rằng mỗi hành động trên không gian mạng đều có sức ảnh hưởng thật sự ngoài đời.

Một video giả có thể khiến hàng nghìn người phẫn nộ, hàng vạn người nghi ngờ, và một cộng đồng tan vỡ niềm tin. Đổi lại, kẻ tạo ra nó được gì? Vài đồng tiền quảng cáo, chút hả hê thoáng chốc, nhưng mất đi sự thanh thản trong tâm hồn và gieo rắc khổ đau lâu dài cho chính mình và người khác.

Không gian mạng vốn dĩ là một “chợ ảo”, nhưng lại tác động thật đến đời sống thật. Vì thế, việc phòng chống những hiện tượng này không chỉ là trách nhiệm của cơ quan chức năng, mà còn là trách nhiệm của mỗi công dân mạng. Người dùng phải tỉnh táo, đừng vội tin, đừng vội chia sẻ những nội dung giật gân chưa kiểm chứng. Các nền tảng công nghệ cần nâng cấp thuật toán để phát hiện, hạn chế video giả mạo. Cơ quan quản lý phải mạnh tay hơn nữa, để những hành vi ác ý không còn “đất sống”. Và đặc biệt, các tổ chức tôn giáo, trong đó có Phật giáo, cần tăng cường truyền thông tích cực, lan tỏa thông tin chính thống, giúp quần chúng vững niềm tin, không dao động trước những cơn sóng dữ của dư luận.

Cũng cần nhấn mạnh rằng: Phật giáo không bao giờ bị hạ gục bởi những lời vu khống. Lịch sử hơn 26 thế kỷ tồn tại của đạo Phật chính là minh chứng. Biết bao lần chư tăng, chư ni bị vu cáo, bức hại, nhưng ánh sáng từ bi và trí tuệ vẫn tỏa rạng, khiến những mưu đồ hắc ám trở nên vô nghĩa. Điều quan trọng là người Phật tử hôm nay phải giữ tâm kiên định, lấy chính kiến soi đường, không để những lời dối trá làm lay động lòng mình. Khi cộng đồng vẫn vững chãi trong niềm tin, thì mọi âm mưu bôi nhọ chỉ như ngọn gió thoảng qua.

Chúng ta không thể chỉ an ủi rằng “rồi sự thật sẽ sáng tỏ”. Để sự thật lên tiếng, cần sự chung tay của cả xã hội. Mỗi người, dù là Phật tử hay không, đều cần ý thức rằng: tấn công niềm tin tôn giáo là tấn công vào nền tảng đạo đức cộng đồng.

Bởi một xã hội không còn biết tôn trọng niềm tin tâm linh chính đáng thì cũng là xã hội đánh mất phương hướng đạo lý.

Để tránh viễn cảnh ấy, chúng ta phải kiên quyết bảo vệ sự thật, bảo vệ những giá trị tinh thần và bảo vệ cả sự trong sáng, lành mạnh của không gian mạng.

Có thể nói, những kẻ dùng AI để cắt ghép, xuyên tạc **tu sĩ Phật giáo** đã chạm đến ba tầng tội lỗi, ba tầng này như ba sợi dây trói buộc, không ai có thể thoát. Trước tòa án pháp luật, họ sẽ bị xử lý; trước tòa án lương tri, họ sẽ bị khinh bỉ; và trước tòa án nhân quả, họ sẽ phải gánh lấy hậu quả tương ứng. Đó là sự công bằng tất yếu.

Trong một thế giới đầy biến động, điều nhân loại cần không phải là những ảo ảnh do công nghệ tạo ra, mà là sự thật, sự tử tế và lòng từ bi. Công nghệ, nếu được sử dụng đúng, sẽ là cánh tay nối dài của trí tuệ. Nhưng nếu bị dẫn dắt bởi lòng tham, sân hận và si mê, nó sẽ trở thành con dao tự cứa vào chính chủ nhân của nó. Lựa chọn nằm trong tay mỗi người. Và có lẽ, trước khi tung ra một video, mỗi người nên tự hỏi: Tôi đang gieo nhân gì, và tôi có đủ can đảm để gặt quả ấy hay không?

Tác giả: **Ngộ Minh Chương**

Học viên Cử nhân Phật học Từ xa Khóa X - Học viện PGVN tại TP.HCM